

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 września 2015 roku Sąd Rejonowy w Kaliszu w sprawie z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C. przeciwko L. O. i K. B. o wydanie, ewentualnie zapłatę 35.424 zł w punkcie I – oddalił powództwo przeciwko pozwanemu L. O.; w punkcie II – zasądził od powoda na rzecz pozwanego L. O. kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; w punkcie III – oddalił powództwo przeciwko K. B.; w punkcie IV – zasądził od powoda na rzecz pozwanej K. B. kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, sygn. akt V GC 924/14 (wyrok k.133, postanowienie o sprostowaniu wyroku k.147-148).

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Rejonowy wskazał, że pozwani zakupili sól potasową od osoby podającej się za J. K., a nie od powoda. Pozwani otrzymali towar i zapłacili J. K. umówioną cenę w dniu odbioru. Tym samym wywiązali się z obowiązku zapłaty (art. 535 k.c.). J. K. wykorzystał dane personalne kupujących, aby powód był przekonany, że to pozwani zamawiają u niego sól potasową. W czasie rozmowy z pracownikiem powoda przedstawił się jako J. O., potwierdzając wolę nabycia soli potasowej. W ocenie Sądu I instancji działanie J. K. wyczerpuje znamiona przestępstwa oszustwa, czyli czynu karalnego z art. 286 § 1 k.k. Pozwani dopełnili należytej staranności przy zakupie towaru, a cena którą zapłacili nie była rażąco niższa w stosunku do ceny rynkowej. Nie mogli więc wiedzieć, że J. K. chce oszukać powoda. A w tej sytuacji powód powinien swoje roszczenia kierować przeciwko J. K., a nie pozwanym. Powód opierał swoje żądanie wobec pozwanych na treści art. 410 § 2 k.c., jako zwrot nienależnego świadczenia, tymczasem w ocenie Sądu I instancji nie doszło do bezpodstawnego wzbogacenia pozwanych, gdyż zapłacili za zakupiony towar sprzedającemu - J. K.. Bezpodstawnie wzbogaconym jest J. K., który przywłaszczył sobie towar powoda. W tej sytuacji żądanie, co do wydania soli potasowej ewentualnie zapłaty za nią jest bezzasadne. Ubocznie Sąd Rejonowy zauważył, że wydanie towaru byłoby i tak niemożliwe, ponieważ nawóz został już zużyty. Z powyższych względów powództwo zostało oddalone (uzasadnienie wyroku k. 151-155).

Apelację od wskazanego wyroku złożył powód zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu Rejonowego z treścią zebranego w sprawie materiału w zakresie:

a. wykonania umowy sprzedaży przez J. K. wobec pozwanych, podczas gdy nie wydał on pozwanym towaru oraz nie przeniósł on na nich jego własności,

b. dostarczenia pozwanym towaru przez J. K., podczas gdy towar został wydany pozwanym na zlecenie powodowej spółki i w jej imieniu,

c. bezpodstawnego wzbogacenia pozwanych wobec powodowej spółki, podczas gdy powodowa spółka wydała pozwanym towar, za który nie otrzymała nic w zamian, zatem została w sposób oczywisty zubożona, zaś pozwani wzbogaćeni bez jakiejkolwiek podstawy prawnej,

2. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 227 k.p.c. a contrario poprzez dokonanie oceny dochowania przez pozwanych należytej staranności, podczas gdy w toku postępowania sąd bada i ocenia jedynie dowody i okoliczności mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, zaś nieistotne pomija, a okoliczność dochowania należytej staranności przez pozwanych lub jej brak nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w przedmiocie zwrotu nienależnego świadczenia,

3. błędną wykładnię prawa materialnego:

a. tj. art. 535 k.c. poprzez uznanie, że pomimo braku przeniesienia własności i wydania rzeczy przez sprzedającego (J. K.) wykonał on zobowiązanie wobec kupujących umowy sprzedaży, podczas gdy brak świadczenia przez sprzedającego jest niewykonaniem przez niego zobowiązania,

b. tj. art. 410 §1 i §2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. poprzez przyjęcie, że nie doszło do bezpodstawnego wzbogacenia pozwanych, bowiem zapłacili oni za towar osobie, która go im nie dostarczyła, podczas gdy w toku procesu winna zostać rozpatrzona wyłącznie relacja cywilna pomiędzy powodową spółką a pozwanymi i tylko w jej ramach Sąd I instancji winien oceniać czy strony miały podstawę do świadczenia czy nie oraz czy pozwani zostali bezpodstawnie wzbogaceni czy też nie,

c. tj. art. 410 §1 i §2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. polegającą na uznaniu, że brak możliwości wydania towaru w naturze ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wobec sposobu formułowania żądania pozwu przez powoda, podczas gdy powodowa spółka zgodnie z treścią tj. art. 410 §1 i §2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. żądała zwrotu świadczenia w naturze, zaś w przypadku niemożliwości jego zwrotu, wносиła o zwrot wzbogacenia pozwanych w pieniądzu, które to świadczenie jest możliwe do spełnienia przez pozwanych.

Podnosząc powyższe zarzuty powód wniósł o: zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego L. O. na rzecz powodowej spółki kwoty 35.424 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 8 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu według norm prawem przepisanych, z uwzględnieniem złożonego na rozprawie zestawienia kosztów procesu, a także zasądzenie od pozwanej K. B. na rzecz powodowej spółki zwrotu kwoty 35.424 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 8 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty i kosztów procesu według norm prawem przepisanych z uwzględnieniem złożonego na rozprawie zestawienia kosztów procesu oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego od pozwanych na rzecz powodowej spółki według norm prawem przepisanych ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego (w tym o kosztach zastępstwa adwokackiego) według norm prawem przepisanych (apelacja k. 164-169).

W odpowiedzi na apelację pozwani wnieśli o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowiedź na apelację k. 179-180).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna, co skutkuje jej oddaleniem.

Rozstrzygnięcie Sądu I instancji pozostaje w zgodzie z poczynionymi ustaleniami w zakresie stanu faktycznego sprawy i koresponduje ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy i wyczerpujący przeprowadził postępowanie dowodowe w sprawie, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, jak również zastosował właściwe przepisy prawa materialnego. W tym zakresie Sąd Okręgowy w pełni podziela argumentację faktyczną i prawną Sądu Rejonowego, a poczynione ustalenia faktyczne przyjmuje za własne.

Zarzuty apelacyjne sprowadzają się do kwestionowania stanu faktycznego sprawy, ustalonego przez Sąd I instancji, jako sprzecznego ze zgromadzonym materiałem dowodowym. Sąd Okręgowy odniósł się zatem do wskazanego w punkcie 1 zarzutu jako do zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Podstawą zarzutów skarżącego jest własna wersja stanu faktycznego, oparta na jego subiektywnym przekonaniu i z tego też względu zarzuty nie mogą odnieść skutku ani podważyć zapadłego rozstrzygnięcia. Nie wystarczą stwierdzenia apelującego, że ustalenia faktyczne są sprzeczne z materiałem dowodowym, ani też wskazanie stanu faktycznego, który zdaniem powoda, odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest bowiem wskazanie umiejscowionych w realiach konkretnej sprawy przyczyn, dla których ocena dowodów nie spełnia kryteriów określonych w art. 233 § 1 k.p.c. Nie znajduje potwierdzenia zarzut sprzeczności ustaleń faktycznych z treścią zebranego materiału dowodowego.

Samo przytoczenie w apelacji odmiennej, własnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, nie może być uznane za wystarczające do podważenia dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 września 1969 roku, I PR 228/69, LEX nr 6553).

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy nie naruszył dyspozycji przepisu art. 233 § 1 k.p.c., a ze zgromadzonego materiału dowodowego wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym. Ocena tego materiału dokonana przez Sąd I instancji nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i jako taka musi się ostać. Należy podnieść, że tylko w wypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo – wbrew zasadom doświadczenia życiowego – nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 15 grudnia 2005 roku, sygn. akt I ACA 513/05, LEX nr 186115). Strona apelująca uchybień takich, jak powyższe nie wykazała.

W świetle ustaleń faktycznych, poczynionych w oparciu o zebrany materiał dowodowy zaferowany przez powoda, nie budzi wątpliwości, że pozwani dokonali zakupu soli potasowej od J. K., a nie od powoda, stąd też roszczenia powoda nie mogą obciążać pozwanych.

Zeznania poniższych świadków powoda jednoznacznie wskazują, że jakkolwiek doszło do dostarczenia pozwanym zamówionego u powoda towaru, który ten ostatni zakupił od innej firmy zewnętrznej i dostarczył na miejsce rozładunku zlecając jego transport, a pozwani dokonali zapłaty za ten towar w chwili dostawy, to jednak zamówienia nawozów u powoda dokonał podający się na tę okoliczność za L. O., J. K..

Co do okoliczności dostarczenia i rozładowania na zlecenie powoda towaru, pomimo braku przelewu na jego konto zapłaty, świadek M. Ł. (k. 99-100) – pracownik powoda, zeznał, że telefonicznie dokonał ustaleń w tym zakresie z kontrahentem, iż cyt. „zapłata nastąpi w drodze szybkiego przelewu w chwili, kiedy towar będzie na miejscu rozładunku”. Wskazał też zwyczaj obowiązuje w firmie powoda, co do organizacji takich przewozów, cyt. „Nasz logistyk powinien powiadomić przewoźnika, że rozładunek jest możliwy po zapłacie. Kierowca powinien czekać na rozładunek, aż dostanie informację od naszego logistyka, że może rozładować”. „Nasz logistyk powiedział nam, że kierowcy widzieli polecenie przelewu (...)”. Nadto odnośnie tożsamości osoby, z którą uzgadniał warunki dostawy nawozów i zapłaty za nie stwierdził, że cyt. „Wydaje mi się, że rozmawiałem przed transakcją z osobą, która podała się za L. O., ale była to inna osoba, niż L. O., który zgłosił się do nas kiedy otrzymał fakturę do zapłaty za nawóz”. Jednocześnie zeznał, że powód przed wytoczeniem powództwa w niniejszej sprawie miał świadomość wyłudzenia towaru odebranego przez pozwanych przez inną osobę, stwierdzając, że cyt. „powód zgłosił na policję w C. wyłudzenie towaru.... Dotyczyło to towaru, który otrzymali pozwani”.

Świadek M. K. – pracownik w firmie transportowej współpracującej ze spółką powoda zeznał, cyt. „Nie znam osoby o nazwisku J. K., nigdy z nim nie współpracowałem”. Co do rozładunku w miejscu docelowym zamówionego towaru oświadczył, że cyt. „Po rozładunku kierowca powinien odesłać do naszej firmy, oryginalny dokument załadunku, który jest podpisany przez odbiorcę. ... wykonaliśmy zlecenie transportowe. Za przewóz nawozów zapłacił nam powód”. „Ja wysłałem fakturę za przewóz wraz z tym dokumentem załadunkowym w oryginale” (k. 98-99).

Kierowca dokonujący transportu przedmiotowego towaru zeznał na okoliczność dokonanego rozładunku, że dokument na k. 19, na którym widnieje jego podpis i podpis odbiorcy towaru, cyt. „Jest to kwit wagowy i z tym kwitem jedziemy na miejsce rozładunku wskazane przez spedycję.... Odbiorca składa podpis w mojej obecności” (k. 123).

Pozwany L. O. w swoich zeznaniach (k. 124-125) doprecyzował, że do zapłaty za dostarczony towar doszło przed rozładunkiem towaru przelewem (k. 53 i 54), na podstawie dostarczonych mailem przez J. K. faktur (k. 61 i 62), na konto sprzedawcy – J. K., cyt. „Kierowcy widzieli potwierdzenia przelewu i rozmawiali przez komórkę z panem K.. Powiedzieli mu, że jest zapłacone. Wtedy rozładowali towar”.

Prawidłowo zatem Sąd Rejonowy ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy i ustalił, wbrew przeświadczeniu powoda co do zawarcia umowy sprzedaży nawozów z pozwanymi, że towar ten zamówił u niego J. K., który z kolei zawarł umowę sprzedaży tego towaru z pozwanymi. Wobec czego pozwani dokonując zapłaty przelewem na konto wskazane przez J. K. w przesłanych fakturach i na jego nazwisko wywiązali się z ciążącego na nich obowiązku zapłaty ceny za dostarczony towar. Tym samym brak jest jakichkolwiek podstaw faktycznych i prawnych do kierowania

przez powoda w stosunku do pozwanych roszczeń objętych pozwem. Słusznie też zauważył Sąd Rejonowy, że powód składając pozew w niniejszej sprawie miał świadomość, że w ramach przedmiotowej transakcji doszło do wyłudzenia od niego towaru.

Wobec powyższego, w ocenie Sądu odwoławczego, bezzasadne są także zarzuty naruszenia prawa materialnego, dotyczące błędnej wykładni art. 535 k.c. i art. 410 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c., gdyż nie można uznać, że pozwani w tych warunkach sprzedaży uzyskali korzyść majątkową kosztem innej osoby, w tym wypadku powoda, skoro zapłacili cenę za dostarczony im nawóz. Rację mają pozwani wskazując w odpowiedzi na apelację, że osobą wzbogaconą w zaistniałej sytuacji jest J. K., który skontaktował się z powodową Spółką i dokonał zamówienia na rzecz pozwanych, a zatem powód dostarczając pozwanym zamówiony towar wykonał zobowiązanie zamawiającego J. K. względem pozwanych.

Sąd Okręgowy nie dostrzegł żadnych uchybień kwestionowanego wyroku, które winny być uwzględnione w toku kontroli instancyjnej z urzędu. W tym stanie rzeczy, wobec bezzasadności wskazanych zarzutów sformułowanych przez apelującego, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Zasądzone kwoty po 1.200 zł na rzecz każdego z pozwanych stanowią wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym, którego wysokość Sąd określił na podstawie § 6 punkt 5 w związku z § 12 ustęp 1 punkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 490 ze zm.).